

система та місця проживання (як житлові будинки, так і готелі) мають бути готовими прийняти не тільки жителів міста, що повернуться додому, а й усіх людей, що захочуть побачити місто, яке стало відомим на весь світ своїм сталевим характером та вічною волею до життя.

Список використаних джерел:

1. Сайт телеканалу «ДніпроTV» URL: https://dnipro.tv/dumka-eksperta/mykola-osychenko-prezydent-mariupolskoho-telebachennia-volonter-hromadskyi-diiach-rozpoviv-iaak-rozhortalysia-podii-v-mariupoli-na-pochatku-viiny/?fbclid=IwAR0btsZnZ2Kc4Wa9FeluQE_cBsVpvydPiNETkUKiFxpuprpbgr0yoaMfKgc
2. Інформаційне агентство «Уніан» URL: <https://www.unian.net/war/mer-mariupolya-vadim-boychenko-rossiyskaya-armiya-prishla-ne-osvobozhdat-mariupol-a-steret-gorod-s-lica-zemli-vmeste-s-zhitelyami-novosti-vtorzheniya-rossii-na-ukrainu-11761045.html>
3. Онлайн-видання «Українська правда» URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/news/2022/05/18/687177/>
4. Інформаційний портал «Нікополь City» URL: <http://surl.li/fwuf>
5. Проект «Відпочивай» URL: <https://vidpochivai.com.ua/uk/blogs/kolipochinaietsja-kupalnij-sezon-na-chornomu-mori/>
6. Сайт «Погода для туристів» URL: https://turpogoda.com.ua/sea_of_azov/sea_temperature
7. Сайт «Маріуполь туристичне місто» URL: <https://mistomariupol.com.ua/uk/proyekt-rekonstrukcziyi-czentralnogo-plyazhu-mariupolya-peredbachaye-4-czikavi-zony-vizualizacziya/>

УДК 338.48-44(1-22)

Белобородова М.В., доцентка кафедри туризму та економіки підприємства
(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

СІЛЬСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК НАПРЯМ РОЗВИТКУ ПЕТРИКІВСЬКОЇ ГРОМАДИ

Сільський зелений туризм – це доволі популярний вид відпочинку, який добре і давно відомий у світі. Більшість науковців підтверджують, що туризм може мати позитивний вплив на регіональний розвиток [1; 2; 3]. Питання розвитку сільських територій та ролі екологічного, аграрного та зеленого туризму в цьому процесі розглядали як вітчизняні, так і закордонні науковці. Слід зазначити, що проблема виживання невеликих родинних сільських господарств актуальна не лише в Україні. Дослідження, представлене в роботі R. Holland та ін. [2], ґрунтувалось на первинному опитуванні аграрних господарств у штаті Теннессі в 2020 році. Автори зробили висновок, що такі фактори, як маркетинг соціальних медіа та страхування ферм значно збільшують ймовірність розвитку агротуризму. В роботі зазначається, що невеликі господарства з проблемами виживання в США можуть розглянути агротуризм як інструмент підвищення їхньої економічної стійкості. Це твердження цілком узгоджується із висновками I. Koshkalda та ін. [3], які зазначають, що економічна безпека аграрного сектору України полягає у диверсифікації напрямів його розвитку, зокрема, і за рахунок популяризації сільського зеленого туризму.

Відповідно до оприлюдненої Національним інститутом стратегічних досліджень (НІСД) «Концепції стратегії повоєнного відновлення та розвитку України» [4], одна із секторальних цілей полягає у відновленні та максимальній реалізації людського потенціалу, зокрема сільських територій, на засадах економічної продуктивності,

соціальної справедливості та соціальної відповідальності.

Посилення екологічних вимог ведення сільського господарства, екологічно орієнтована модернізація промислових підприємств, навіть тих, які традиційно спричиняють найбільше забруднення, модернізація транспорту дозволяють якісно покращувати екологічні параметри господарювання. Зважаючи на перехід до парадигми сталого розвитку в усіх сферах суспільного життя, зокрема і в індустрії гостинності та туризму, особливою актуальністю відзначається дослідження потенціалу для розвитку таких форм туризму, як сільський зелений в умовах необхідності підтримки сільських господарств.

Незважаючи на промислову орієнтацію регіону, Дніпропетровщина має багатий історико-культурний спадок, давні козацькі традиції. Все це втілюється в популяризацію родинних господарств, хуторів як осередків зеленого туризму. Так, Національна туристична організація України (НТОУ) традиційно щороку пропонує нову туристичну тематику. Так, на підтвердження популяризації тенденцій сталого розвитку, 2020 рік було названо роком сільського туризму в Україні [5].

Окремої уваги як місце концентрації історичних, етнографічних та екологічних традицій гостинності заслуговує Петриківська громада (з 2020 року внаслідок адміністративно-територіальної реформи є частиною Дніпровського району). Традиційно ця територія зорієнтована на задоволення культурно-освітніх потреб школярів та студентів (спадщина ЮНЕСКО, центри народної творчості, етнографічні та краєзнавчі музеї), що дозволяє виділити її в окремий туристичний район області, однак протягом останнього десятиліття активно розвивається напрямок задоволення потреб у короткотерміновому відпочинку жителя великого міста в екологічно чистому середовищі. Так, за даними [6], на Петриківщині сьогодні прикладами осередків популяризації сільського туризму є наступні заклади.

1. с. Гречане: етнохутір «Козацька Січ», хутір «Галушківка».
2. с. Мала Петриківка, музей-садиба «Миколин Хутір».
3. с. Судівка, зелена садиба «Благодатне», яка рішенням правління Спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні є учасником програми «Українська гостинна садиба».
4. смт. Курилівка, родинна ферма та кінний двір «Отаман», база відпочинку «Зелений гай» із кінною фермою.
5. с. Єлизаветівка, родинна ферма та кінний двір.

Можемо стверджувати про наявність передумов для створення кластеру сільського та етнографічного туризму в межах Петриківської громади Дніпровського району, на базі вищезазначених господарств. Варто зазначити, що між осередками зеленого туризму є можливість прокладання одно- та кількадечних кінних, велосипедних, пішохідних туристичних маршрутів, а також створення мережі для реалізації екологічної фермерської та сувенірної продукції. Всі зазначені в дослідженні ферми, садиби та хутори розташовані компактно і вигідно з точки зору об'єднання в кластер. Першим етапом кластеризації фермерських господарств має стати створення карти туристичних продуктів Петриківської громади, що дозволило б систематизувати інформацію про наявний туристичний потенціал.

Актуальність кластерного розвитку підприємств сфери туризму в Дніпровському районі, і в Петриківській громаді зокрема, зумовлена необхідністю створення, на базі таких підприємств гнучкіших структур, які здатні задовольнити зростаючу потребу у якісному дружньому до довкілля сервісі. Останніми роками одними з лідерів росту по наданих послугах і товарах району є малі і середні підприємства сфери туризму. При цьому ці підприємства зеленого туризму не лише мають значний туристичний потенціал, але і досвід співпраці і взаємодії. Виходячи з цього, можна зробити висновок, що розвиток сільського туризму району доцільно розпочати саме з об'єднання в кластер малих і середніх родинних підприємств. В рамках кластеру передбачається об'єднання

зелених садиб в єдину мережу, розробка та реєстрація бренду громади, створення локальної туристичної організації з маркетингу дестинації. Також доцільною є розробка туристичних маршрутів, інтернет ресурсу для просування туристичної пропозиції громади та проведення маркетингової кампанії.

Список використаних джерел:

1. Bezuhla L. Impact of the macro environment on the ecotourist infrastructure. *Journal «Green, Blue & Digital Economy Journal»*. 2020. Vol. 1, No. 2. P. 33-38. <https://doi.org/10.30525/2661-5169/2020-2-6>
2. Holland R., Khanal A. R., Dhungana P. Agritourism as an Alternative On-Farm Enterprise for Small U.S. Farms: Examining Factors Influencing the Agritourism Decisions of Small Farms. *Sustainability*. 2020. №. 14(7), 4055. <https://doi.org/10.3390/su14074055>
3. Koshkalda I., Utenkova K., Herman L., Vasilieva L. Atamas O. Management of Economic Security of the Ukraine 's Agricultural Sector in the Conditions of Globalization. *IJIEPR*. 2022. №. 33 (1). P. 1-10. DOI: 10.22068/ijiepr.33.1.11
4. Національний інститут стратегічних досліджень (НІСД). Концепція стратегії повоєнного відновлення та розвитку України (назва з екрану). URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2022-05/stratvidnovlennya-koncept-v2.pdf>
5. УНІАН (інформаційне агентство). 2020 рік оголошено роком сільського туризму в Україні (назва з екрану). URL: <https://www.unian.ua/tourism/news/10823348-2020-rik-ogolosheno-rokom-silskogo-turizmu-v-ukrajini.html?ga=2.172508067.16058825.1644758688-1283053749.1644758688>
6. Міністерство розвитку громад та територій України. Стан сфери зеленого господарства за 2021 рік. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/zkhk/terretory/stan-sfery-zelenogo-gospodarstva-za-2021-rik/>

УДК 338

Бориславський І.О., аспірант спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Науковий керівник: Іванов А.М., к.е.н., доцент кафедри «Підприємництво та туризм»

(Одеський національний морський університет, м. Одеса, Україна)

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ У СФЕРІ ГОСТИННОСТІ

Гостинність є достатньо широким поняттям і включає не лише бізнес-процеси розміщення і харчування, а й інші бізнес-процеси (рис. 1).

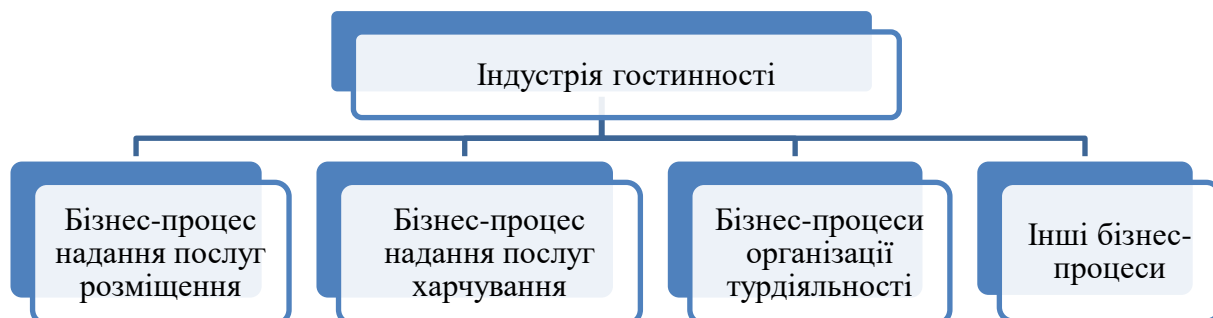

Рисунок 1 – Бізнес-процеси сфери гостинності.

Джерело: складено автором на основі [2].